

QRP forgalmi technikák, QRO-s szemmel

A rövidhullámok terjedési tulajdonságainak folyamatos változása, kiszámíthatatlansága meglepően alacsony teljesítmények és akár kompromisszumos antennák alkalmazása esetén is összeköttetési lehetőségeket biztosít. A naptevékenység aktuális jellemzőinek ismerete ugyan jelzés az általános terjedési trendre, ugyanakkor az ionoszféra pillanatnyi állapota kiszámíthatatlan, akár pozitív, akár negatív irányban.

Tiszteletreméltó vállalkozás QRP adóval rádiózni, nagyfokú türelmet, szerencsét, idővel kialakult megérzést (tapasztalatot) igényel a sávokon elérhető eredményességre való törekvés. Ha a Wattok számát megkötjük, vagy éppen a berendezés teljesítménye adott, technikailag egyetlen lehetőség marad: az antennarendszer fejlesztése – már ahol ez egyáltalán lehetőség. Számos amatőr szenved a világon az „antennanyomortól”, megoldás a kompromisszumos antennák alkalmazása, legyen az egy mágneses antenna, egy darab drót vagy éppen bármilyen egyéb antennapótlék. Lényeg az, hogy ott legyünk a sávban.

Vélhetőleg minden rövidhullámú amatőr belekóstolt már a QRP teljesítmények többnyire, s főleg eleinte keserű kenyérébe. Manapság nehéz áttörni az átlagosan 100 Wattos adók által keltett QRM-et, nehéz versenyre kelni egy nagyobb teljesítményű állomással, ha ugyanazon állomást hívjuk.

Néhány forgalomtechnikai trükk azonban segíthet, elsődlegesen táviró üzemben.

Alapvető – noha inkább a kezdőkre jellemző – tulajdonság az, hogy az operátor a legerősebb állomásokat keresi vagy több hívó állomás esetén a legerősebbnek válaszol. Nos, ezen a szakaszon túljutva, a tapasztalatok megszerzésével, a forgalmi biztonság növekedésével egyre inkább barátságot kötünk a zajjal, a zajból alig kiemelkedő állomásokkal. S valahol itt kezd igazán izgalmassá válni a dolog, akár QRP, akár QRO berendezést üzemeltetünk. Gyakran előfordul, hogy a zajból éppen csak kiemelkedő állomásként egy távoli DX-et veszünk, ugyanakkor az sem ritka, hogy rövidhullámú értelemben egészen közeli állomást hallunk. Az utóbbiak többféle terjedési anomália segítségével válnak hallhatóvá, közülük talán legizgalmasabb a föld körüli terjedés. Így válhat abszolút DX-szé (sávtól függően) egy HA5-ös állomás számára egy HA1 vagy éppen egy HA0 és vice versa.

És a lényeg az, hogy ezek az állomások meglepő módon többnyire meghallanak minket.

A gyenge állomásokkal végül is komplett QSO-t lehet lebonyolítani, s mindjárt az első tanulság: keressük a gyenge állomásokat, mert mások átsiklanak felettük!

A távírószávokban dolgozva elrettentő dolgokat lehet tapasztalni. Számos állomás nem hangol hajszálpontosan az ellenállomásra. Ennek az az eredménye, hogy napestig hívogathatja, soha nem fogják meghallani. Kiesik a szűrő ideális átviteli sávjából, s ahhoz nem elég erős, hogy a meredek szűrőoldali csillapítás miatt észlelhető jelet produkáljon az ellenállomás vevőjében. Itt szükséges megjegyezni azt is, hogy a jó QRP berendezés kritériuma az adó és a vevő frekvenciájának nagyon pontos együtt-futása vagy az ennek megfelelő ideális távírószűrő frekvencia beállítása. Néhány száz Hz-es eltérés esetén az ellenállomás még nyomokban sem hallja meg a hívást.

Elrettentő példa az is, hogy nem ritka a gondatlanságból elkövetett 500-900 Hz-es melléhangolás. A Clarifier vagy a RIT segítségével megcsíphetők a félrehangolt állomások, ebből viszont sajnálatos módon egy általánosnak mondható forgalmi gyakorlat terjedt el: kevesen vannak, akik azonos frekvencián dolgoznak egymással. Eredménye az összeköttetéshez szükséges sáv szélesség megnövekedése, az ellenállomás látszólagos süketsége, felesleges hívogatások, mérgeződés.

Ellenszere az, hogy egy állomást mindig azon a frekvencián hívjunk meg, ahol az utolsó összeköttetést befejezi. Régi távíró, egyben DX trükkéről van szó. Még sok hívó állomás közül is nyerők lehetünk.

A QRP állomások másik forgalomtechnikai furcsasága az, hogy beállnak a számukra fenntartott frekvencia tartományba, s hívnak, hívnak, hívnak. Amennyiben leragadunk egy frekvencián, nem vagyunk képesek követni a sáv terjedési tulajdonságainak változását, s ami még rosszabb, nem is tudjuk kihasználni a pillanatnyilag adódó lehetőségeket. Lehet az is, hogy a sáv már régen lezárt, s az üzem végén elmondhatjuk, hogy ma is jót hívtunk. Nem hiszem, hogy ez különösebben szórakoztató lenne.

A QRP munka lényege a poraktivitás, azaz a lehetséges ellenállomások felkutatása és meghívása. Ez fajta forgalmi attitűd sokkal nagyobb hozammal jár és szórakoztatóbb, mint várni arra, hogy egyszer csak valaki válaszol a már jó ideje adott CQ-ra. Ne felejtsük el, hogy a gyenge jelektől sokan félnek, s a jobb DX-ek igen ritkásan néznek be a QRP hívőfrekvenciákra.

Megfelelő tapasztalattal viszont már el lehet dönteni azt, hogy mikor érdemes mégis az általános hívással próbálkozni, mert a sáv éppen alkalmas rá.

Nos, aki QRP állomást üzemeltetve eljut odáig, hogy vadászgat a sávban, olyan terjedési és forgalmi tapasztalatokra tesz szert, amelyek a későbbiek folyamán nem nélkülözhetőek a minőségi DX munkában.

QRP-t üzemeltetni jó iskola, sőt szenvedéllyé válhat. Jó iskola, mert aki nem járta ki, QRO-val is forgalmazhat bűn rosszul, eredménytelenül.